

have vænnet os til. Jeg gjentager, at i og for sig er Udfastet ulasteligt, naar man ser det fra et systematisk og videnskabeligt Standpunkt, men naar jeg nu klager derved, saa vil jeg endvidere sige, at denne saakaldte Proceskommission har lidt af en overordentlig Mangel. Det er den, at der ikke har været en eneste Rægmænd i den. Ministeriet har ikke gjort Andet end efterhaanden at udsende Dele af Kommissionens Arbejder til Sagskyndige, til Domstole og Prokuratorer, men man har ikke opfordret Befolkningen til at samle sig og til at drøfte paa en eller anden Maade de Grundsaetninger, som man vilde gjøre gjældende i Lovforslagene. Man har ikke forsøgt at udgive en Ledetraad, udgive et Flyvestrift for at faae Befolkningen til at forstaa, hvad Umiddelbarheden er. Dette kunde jo dog saa let være stet; man ser jo dog nu i disse Tider, hvorledes Forsvarsagen behandles rundt omkring i Landet efter Indskydsler fra Krigsministeren. Vore Justitsministre kunde meget godt have gjort noget lignende, i ethvert Tilfaelde i et meget ringere Omfang uden at ville fange Sjæle for deres Virksomhed. Var det stet, saa vilde det ikke for mange af Folkethingets Medlemmer under denne Behandling have været første Gang, at de mødte Umiddelbarhedsgrundsaetningen som Noget, der skulde være afgjørende for vor Retspleie. Jeg skal senere komme til at omtale et Afsnit, som jeg finder saa mærkvaerdig upraktisk, skjøndt Umiddelbarhedsgrundsaetningen ogsaa der er gienemført, at jeg ikke kan forstaa, at Kommissionen nogensinde har talt deraf med Folk, der have havt med den Slags Ting at gjøre. Jeg kan gjerne sige strax, at jeg mener Afsnittet om Lvangsauktion over faste Eiendomme. Umiddelbarhedsgrundsaetningen spiller en Rolle gennem alle Afdelinger i hele Processen, har jeg sagt, lige fra først af og til Enden, ja endog udover denne. Jeg skal saa godt som det er muligt ved slige Sagsager søge at gjøre min Betragtning forstaaelig.

Naar vi nu strax begynde paa det Første, nemlig Forligsprøven i Sagen, saa gaar dette Forslag strax ud paa at indskrænke Forligs Kommissionernes Virksomhed meget betydeligt. Enhver vil dog give mig Ret i, at Forligs Kommissionen er en anbefalelig Indretning, der har sin Oprindelse her i Landet, og som har vundet Befolkningens Tillid. Det kan man se af det store Antal Sager, som aarlig blive tilkendbragte ved Forlig, navnlig da ogsaa i Forligs Kommissionerne. Nu foreslaar imidlertid dette Lovforslag, at i alle Sager, som ere 400 Kr. eller derunder, skal Forliget prøves af Dommeren i Retten, og at altsaa alle disse Sager under 400 Kr. skulle gaa Forligs Kommissionen forbi. Jeg for mit Vedkommende er meget ofte mødt til Forligsprøve for Dommeren, og jeg har aldrig havt noget at klage over disse Forligsprøver, men jeg veed

fra min borgerlige Stilling, at det er ikke Menigmands eller Rægfolks Mening; de tro, at, naar de i det Hele taget møde for en Dommer, saa staa de for en Domstol, men de vide, at, naar de gaa i Forligs Kommissionen, saa staa de ligeoverfor nogle af deres Sævninge, som ikke ere lovlærde, men som give dem Anledning til paa en jevn og ligefrem Maade at forklare sig. Det er denne Afgang til at blive hørt og forstaaet af sine Ligemænd, som har givet Forligs Kommissionerne deres gode Navn og Rygte her i Danmark, og vi skulle ikke begynde paa at gjøre Forligsprøver ved Forligs Kommissionerne til Undtagelser, men det bliver Tilfaeldet, hvis vi skulle følge dette Lovforslag. Da vi 1861 fik Sæ- og Handelsretten indført her i Byen, blev der indrettet en særskilt Forligs Kommission, og vi have derfor et bestemt Præjubilat, en Lov for, at en Forligsprøve igjennem en Forligs Kommission ikke hæmmer Mundtilighed og Offentlighed, men vel nok hæmmer Umiddelbarheden, thi man vil under dette Princip's Indførelse have, at Dommeren skal have Parternes Stilling i Sigte lige fra det Dieblis, Sagen begynder. Man vil have, at Dommeren skal, naar Sagen kommer for Retten, kunne indvirere over Parterne; han skal kunne spørge Parten om, hvorledes det og det hænger sammen. Ja, Umiddelbarhedsprincipet drives saa vidt, at man ikke blot giver Rettens Formand Afgang til at forhøre Parten, men man overlader endog de øvrige Medlemmer af Retten at spørge ham, og den uheldige Part vil saaledes komme til at staa i et Krydsforhør af Rettens Medlemmer, foretaget for hele Publikum. Det passer sig ikke for Søgemaal i Danmark, thi har Noget været Befolkningens Mening her, saa er det det, at naar en Proces skal begynde, og en Mand, der ikke er lofkyndig, siger til en Sagsfører: Vil Du føre min Sag og være for mig i Retten og varetage mit Lær? Det har saa altid været en staaende Skik og Regel, at Retten skulde respektere denne Overenskomst mellem Part og Sagsfører, og ingen Domstol havde Ret til at stille en Part frem i Forhør. Hvad vil det dog sige, at vi her skulle have Offentlighed og Mundtilighed i Retspleien, og at saa en indskrænket, taabelig Mand, der har Retten paa sin Side, bliver kaldt for Skranken ligeoverfor Hundreder af Tilhørere og skal staa under Krydsforhør af lærde og spidsfindige, juridiske Spørgere? Nei, det er ikke den Retspleie, som Befolkningen behøver, og det er ikke den, som Grundlovsmandene i 1848 og 1849 tilsigtede, thi var der Noget, som dengang stod klart og tydeligt for den Forsamling, der her lagde Grunden til dansk Borgerfrihed, saa var det dette, at Menigmand skulde have Ret til at staa uanfægtet af Embedsmagten. Mine Herrer! det staaer klart og levende for mig, at jeg aldrig vil være med til at give en Lov, som paa den Maade frakter Forudsætningen for